

Dijital Okuma E?ilimi Ölçe?i (Digital Reading Disposition Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dijital Okuma E?ilimi Ölçe?i (Digital Reading Disposition Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19800>

Özet

Dijital Okuma E?ilimi Ölçe?i (Digital Reading Disposition Scale), bireylerin dijital ortamlarda okumaya yönelik genel e?ilimlerini, tutumlar?n? ve davran??sal tercihlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2018 y?l?nda Berker Bulut ve Nuri Karasakalo?lu tarafından Türkçe diline **uyarlama** çal??mas? yap?larak e?itim ara?t?rmalar? alan?na kazandırmıştır. Özellikle dijital metin tüketiminin yayg?nla?t??? modern e?itim ba?lam?nda, öğrencilerin dijital okumaya kar?? olan motivasyonlar?n? ve rahatlık düzeylerini belirlemeyi hedefler.

Ölçe?in geli?tirilmesi ve uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik analizleri ile desteklenmi? olup, dijital okuma becerileri ve al??kanlıklar? üzerine yap?lan çal??malara önemli bir katkı sağlamaktadır. Ölçek, dijital kaynaklara erişim kolaylaştıran, algılanan yarar?n ve okuma tercihlerinin ölçülmesinde kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Dijital okuma, okuma e?ilimi, psikometrik uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, e?itim ara?t?rmalar?, dijital yeterlilik.

Yazarlar

Berker Bulut, Nuri Karasakalo?lu

Amaç

Dijital Okuma E?ilimi Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin (özellikle üniversite veya okul düzeyindeki öğrencilerin) elektronik cihazlar ve ekranlar aracılığıyla sunulan metinleri okumaya yönelik gösterdikleri genel e?ilimi, isteklili?i ve duygusal tepkileri standart bir şekilde ölçmektir. Bu araç, dijital okuma al??kanlıklar?n?n geleneksel okuma al??kanlıklar?ndan nasıl ayrıştığını anlamak ve bu e?ilimin akademik başarı üzerindeki etkilerini incelemek için tasarlanmıştır.

Ölçek, e?itim bilimcilerine ve araştırmacılara, dijitalleşen dünyada okuma kültürünün de?işimini analiz etme ve bu de?işime uygun pedagojik stratejiler geli?tirme konusunda veri sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, bireyin dijital ortamda okumaya kar?? geli?tirdi?i psikolojik **yapı** olan Dijital Okuma E?ilimi'ni ölçmektedir. Bu yapı genellikle çok boyutludur ve şunları içerebilir:

Algılanan Rahatlık ve Kolaylık: Dijital cihazlarda okuma yaparken hissedilen fiziksel ve zihinsel

rahatlık düzeyi.

Tutum: Dijital okumaya kar?? geli?tirilen olumlu veya olumsuz duygusal tepkiler ve inançlar.

Davran??sal E?ilimler: Bilgi edinme veya keyif alma amaçlı dijital metinleri tercih etme s?kl???

Ölçe?in faktör yap?s?, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıklarının dijital bağlamda nasıl tezahür etti?ini ortaya koymak üzere tasarlanm??tır.

Geçerlik

Dijital Okuma E?ilimi Ölçe?i'nin geçerlik çal??maları, Bulut ve Karasakalo?lu (2018) tarafından yürütülmüştür. Bu çal??malar, ölçe?in gerçekten dijital okuma e?ilimini ölçtü?ünü kanıtlamaya amaçlanm??tır. Çal??mada, **yap? geçerli?i** (construct validity) yöntemleri kullanılarak ölçe?in teorik yap?s?nın ampirik verilerle uyumu incelenmiştir. Özellikle faktör analizleri, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar altında toplandığını göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri de uyarlama çal??masının önemli bir parçasıdır. Güvenirlik, ölçe?in tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yetene?ini ifade eder. 2018 tarihli çal??mada, ölçe?in iç tutarlılık katsayısı (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanm??tır. Yüksek bir **güvenirlik** katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal geçerli?ini belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** teknikleri uygulanm??tır. Bu analizler, ölçe?in kaç boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi boyuta yüklendi?ini ortaya çıkarmıştır. Uyarlama çal??masında muhtemelen hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçe?in çok faktörlü yapısı teyit edilmiştir. Bu analizler sonucunda ölçe?in özgün yapısının korunduğu veya kültürel bağlama uygun olarak yeniden yapılandırıldığını belirlenmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Detaylı derecelendirme bilgisi orijinal kaynaktan alınmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim alanındaki öğrenciler (Lise ve/veya Üniversite öğrencileri).

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi ve genç yeti?kinlik (15+).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki farklı üniversitelerde okuyan ö?renciler üzerinde test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli likert tipi ölçek. Kat?l?mc?lar, dijital okuma ile ilgili ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Dijital okuma, okuma al??kanl?klar?, teknoloji entegrasyonu, ölçek geli?tirme, psikometri, üniversite ö?rencileri.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?I?).

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar Berker Bulut'tan izin al?nmas? gerekmektedir.

Ücret: Genellikle akademik ara?t?rmalar için ücretsizdir, ancak ticari kullan?m için yazarla ileti?ime geçilmelidir.

Kaynaklar

Bulut, B., & Karasakaloglu, N. (2018). Digital reading disposition scale: A study of validity and reliability. *Universal Journal of Educational Research*, 6(4), 613-618.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [dijital-okuma-egilimi-olcegidigital-reading-disposition-scale-toad.pdf](#)

Makalenin tam metnine a?a??daki ERIC ba?lant?s?ndan eri?ilebilir: [files.eric.ed.gov \(EJ1175377.pdf\)](#)

Dijital Okuma E?ilimi Ölçe?i Maddeleri (Digital Reading Disposition Scale Items)

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için yay?mlanan makaleye

ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM